

den wereldoorlog door ver over de 2000 studenten bezocht.

November 1918 werd zij gesloten om als Franse universiteit te worden heropend.

Jacques Pannier, de secretaris van de Société de l'histoire du protestantisme français, die tijdens den oorlog aalmoezenier was in den Elzas, nam zich voor om, als Straatsburg herwonnen zou worden, daar als eerste bij de protestantsche theologische faculteit te promoveeren. Het is ook geschied — het omvangrijke (tweede) proefschrift van dezen kenner van de Hugenotengeschiedenis handelt over de kerk te Parijs onder Lodewijk XIII in 1621.

Vele geleerden van wereldnaam hebben aan deze Universiteit hun opleiding genoten.

Louis Pasteur die er in 1849 hoogleraar in de chemie aan is geworden, heeft hier zijn beroemde onderzoekingen over het isothermisme verricht.

Ook Goethe is een alumnus van deze instelling geweest; in 1770 is hij in haar faculteit der letteren als student ingeschreven.

Albert Schweitzer studeerde er in de theologie, promoveerde in 1899 en sinds 1902 was hij er aan verbonden tot 1905.

De universiteit telt tegenwoordig meer dan driehonderd studenten. Zij heeft thans 7 faculteiten, waarvan de literaire niet minder dan 23 leerstoelen bezit.

Amsterdam.

J. H. KRUIZINGA.

UIT DE BUITENLANDSCHE KERKEN

De Synode in Amerika wederom in zitting.

VI.

Debat over jaarlijks vergaderen; deputatie naar Nederland.

De sluitings-zittingen der Synode.

De Synode der Christian Reformed Church, waarover wij reeds vijf artikelen hebben geleverd, sloot hare zittingen Vrijdagavond 17 Juni te 10 ure. Het was misschien een van de kortste vergaderingen der Synode, in de laatste jaren althans. En wellicht werd het opgevat als een argument om jaarlijks te vergaderen. Daarover werd heel wat gedebatteerd, en omdat de zaak ook in bespreking is in de Nederlandsche Geref. Kerken, zal het misschien de Reformatie lezers interesseren om te hooren wat de voorstanders van het jaarlijks houden van Synoden te berde brengen, en evenzeer wat de argumenten zijn van degenen die wenschen terug te keeren tot het twee-jaarlijks vergaderen, gelijk dat de laatste vijftig jaren bij ons de gewoonte is geweest. Om eigenlijk met het laatste te beginnen, de kerken die wenschten terug te keeren tot de oude methode (vergadering elke twee jaar), beweerden, dat de Synode van 1936, die tot jaarlijks vergaderen besloot, te haastig had gehandeld. Het zou vervolgens onzen kerken \$ 6000 uitsparen door om de twee jaren te vergaderen. De verwachting, dat het jaarlijks vergaderen de meelings zou bekorten, zou wel op teleurstelling uitloopen. Een groote menigte van minder voornamen zaken zou in den schoot der Synode geworpen worden door de verschillende Classes. Er zouden te veel protesten komen voor Synodale behandeling, indien men wist dat de Synode elke twee jaar samenkwam. En de Synode kan gemakkelijk het preparatoir examen van candidaten voor de theologie in de handen stellen van andere lichamen.

En het antwoord op die argumenten? Dat men te haastig handelde werd niet toegestemd. Indien men nu weer het besluit van 1936 omver wierp, dat zou juist wezen haastig handelen, zonder dat men genoeg proef had genomen met de nieuwe methode. Het zou daarenboven het prestige van de Synode verminderen, wanneer zij na zoo'n korten tijd wederom heel anders handelde dan twee jaar geleden. En reeds in een vorige Synode werd uitgesproken, dat het te spoedig zou zijn om nu wederom anders te handelen dan twee jaar geleden besloten werd.

Dat men \$ 6000 kon uitsparen door elke twee jaar te vergaderen, dat werd niet toegestemd. De Synode van 1938 kostte slechts wat minder dan \$ 4000, of \$ 0.07 per gezin. Het werd betreurenswaardig geacht, dat de dollar in de argumentatie werd aangebracht, omdat geestelijke en kerkelijke waarden van veel grooter waardij zijn dan 7 of 8 cent per jaar per gezin. Dat de vergaderingen niet korter van duur zouden zijn, werd van twijfelachtige waarde geacht omdat immers geestelijke waardij, beginselen en kerkrecht toch boven alles gaan.

Dat er een groote vermeerdering zou zijn van dingen in den schoot der Synode geworpen, werd onbewezen geacht.

Op deze en dergelijke gronden stelde het meerderheidsrapport voor, om te blijven bij het besluit van 1936 betreffende het jaarlijks vergaderen. En dus kwam de zaak weer van de baan, althans voorloopig, want wij meenen nog altijd dat de kerken, als zoodanig, de gewone gemeentel-

leden, niet kunnen inzien dat het noodig is in onze kleine Kerk om jaarlijks als Generale Synode te vergaderen. Onze achttien Classes kunnen de zaken voldoende afdoen binnen een tijdperk van twee jaren. Wij noemden met opzet het woord Generale Synode, ofschoon dat niet bij ons de gewoonte is. Eenvoudig omdat wij nog geen Particuliere Synoden hebben. Wel kwam dat vraagstuk weer op, gelijk zulks de laatste jaren meer dan eens het geval was. Maar ook ditmaal werd er niet op ingegaan. Onze geografische toestanden maken het onmogelijk om op bevredigende wijze zulke Particuliere Synoden in te voeren, in ons land van groote afstanden. Dat wij hoop hebben dat het nog eens beter zal worden bij de uitbreiding van onze kerkengroep, wordt zeker bewezen door het feit dat wij in de verschillende uitgaven van onze kerkenorde nog altijd de artikelen laten staan, die betrekking hebben op de Particuliere Synode, n.l. Artikelen 47, 48 en 49.

Wat wij hier in Amerika echter niet precies snappen, is het feit, dat er in Art. 49, althans in de oorspronkelijke uitgave, gezegd wordt, dat deputaten der Particuliere Synode over alle examina der aankomende predikanten staan. Wij meenen, dat dit in Nederland toch een functie is van de verschillende Classes. Of hebben wij het dienaangaande mis?

Ten slotte zal het misschien enkele vrienden in Nederland interesseeren, wanneer wij mededeelen, dat de Synode het goed vond om haar president, mitgaders schrijver dezes, te deputeeren, bij leven en welzijn natuurlijk, naar de Generale Synode van de Geref. Kerken, die Augustus 1939 te Sneek zal vergaderen. Ds van Dellen en ik zijn klasgenooten, en al sedert jaren medestrijders. Wij gaan beiden naar de zeventig jaren toe, ofschoon onze broeder een paar jaar jonger is dan ondergeteekende. Maar in het hart van ons beiden is een sterk verlangen, om nog eens het land der vaders te bezoeken, en om dan natuurlijk vooral de leiders der Kerken nog eenmaal te ontmoeten.

Schrijver dezes zou natuurlijk, ook vooral, kennis willen vernieuwen met de verschillende leiders van de zending in Nederland, ofschoon het plan is om, zooals reeds te voren opgemerkt, als zendingsdirecteur af te treden in 't begin van het laatste genoemde jaar. Maar wij beiden leven nog steeds zóó mede met onze broeders en zusters, vooral die in Geref. kerkverband zijn, in de lage landen aan de Noordzee, dat wij reeds nu met verlangen uitzien naar den tijd dat wij elkander nog eens mogen ontmoeten.

Of onze wensch vervuld zal worden, ligt natuurlijk in hogere handen.

Hopende dat de artikelen tot zoover geleverd, ons volk in Nederland een blik hebben gegeven in het leven en streven, het worstelen en, door Gods genade te boven komen, van een stamverwante Kerk in het verre Noord-Amerika.

De uwe,

HENRY BEETS.

Grand Rapids, Mich., 29 Juni 1938.

IPERSCHOUW

Vóór en tegen geheime synodes. (IV.)

De besprekingen, die in den kring der Waldenzen aan het thema van „geheime synodes“ gewijd werden, voerden ons reeds gaandeweg in de richting van ernstige bezwaren tegen het geheim houden van synodale vergaderingen. Voornamelijk het artikel van den heer Eric Rollier (een industrieel) wees in deze richting („ECHO“ van 21 Jan., door ons overgenomen in vertaling).

Hier nu doet zich een merkwaardig incident voor. Het blijkt, dat de leiding der Waldenzische kerk zelf aanstuurt op geheime synodes. Ze schijnt daarvoor een meerderheid achter zich te hebben. En — hoewel het orgaan, dat onze lezers reeds kennen, „L'ECHO des Vallées“, een rubriek „Vrije Tribune“ heeft, toch werden achtereenvolgens enkele ingezonden stukken van tegenstanders van geheime synodes geweigerd. De schrijver van één dier geweigerde stukken, Ds Rivoir, stelde nadien zijn collega's in kennis van het feit der weigering van zijn artikel. De sluiting der „Vrije Tribune“ voor de tegenstanders van geheime synodes is dermate tekenend, dat in den kring der Waldenzen daarover heel wat te doen geweest is. Tot onze spijt mogen we niet alles, wat ons daarvan bekend geworden is, hier publiceren. Wel kregen we het recht, het artikel van Ds Rivoir hier op te nemen, nadat het door de Redactie van „L'ECHO“ geweigerd was. Hier volgt het:

Hooggeachte Heer Redacteur,

Ik heb met veel belangstelling de twee artikelen van de Heeren E. Göldi en Eric Rollier¹⁾ gelezen over de vraag van het al of niet publiek zijn der zittingen van de Synode. Ik ben natuurlijk dezelfde meening toegedaan als de heer Rollier.

De redenen waarom men vraagt om geheime zittingen zijn, als ik mij niet vergis, de volgende: 1) Het publiek woont de zittingen bij „uit nieuwsgierigheid“.

1) Opgenomen in het voorgaande nummer van „De Reformatie“, K. S.

2) het ontvangt er geen enkelen zegen door, 3) de moeilijke tijden en de tegenstanders maken het wenschelijk (zie het artikel van den heer Paul Bosis²⁾ van 17 Dec.).

Het lijkt mij toe, dat deze redenen niet zeer steekhoudend zijn.

1) Het is vanzelfsprekend, dat er onder het publiek, dat de zittingen der Synode bijwoont, zich personen bevinden, die alleen door nieuwsgierigheid gedreven worden. Maar ik ben er van overtuigd, dat er anderen zijn, en wel de groote meerderheid, die er komen omdat zij, zooals ieder „goed“ lid der kerk eigenlijk moest doen, belang stellen in alle vraagstukken der geestelijke familie, waarvan ze deel uitmaken.

Is het goed de „goede“ leden tot onverschilligheid wat betreft het administratieve leven der kerk te brengen, omdat er nieuwsgierigen op de wereld zijn? Zijn wij er zeker van, dat in de diensten Zondags iedereen komt om gesticht te worden? Er zijn er ook, die er uit gewoonte heengaan en soms uit nieuwsgierigheid moeten wij om die reden voorstellen de kerken te sluiten?

2) Het publiek ontvangt geen enkelen zegen van de administratieve zittingen der Synode, voegt men er aan toe. Als dat zoo is, moeten wij het betreuren, want de Apostelen hebben ons geleerd de geheele kerk belang te doen stellen in het kerkelijk leven, zelfs in de administratieve kwesties, zie maar de verkiezing der zeven eerste diakenen; en de kerk van onzen tijd zou vergeten hebben, dit te doen. Dan moeten wij het publiek onderrichten, opvoeden, opdat het zelfs uit de administratieve besprekingen een zegen ontvangt, opdat het zijn geheele verantwoordelijkheid en zijn plichten voelt wij zullen het niet leeren, belang te stellen in al de vraagstukken der kerk, zooals de Apostelen het hebben gedaan, ik herhaal het, als wij de deuren der Synode voor hen sluiten.

3) Het publiek ontvangt geen enkelen zegen door de administratieve zittingen der Synode, voegt men er aan toe. Maar als dat zoo is, bij wie schuilt dan de fout? Bij het publiek, dat niet voorbereid is voor deze zittingen en dan is het niet de taak der kerk haar leden te verhinderen belangstelling te toonen en een zegen te ontvangen zelfs door de administratieve zittingen, maar hen daartoe op te voeden, het voorbeeld der Apostelen volgend, wanneer ze tot de geheele vergadering der geloovigen spraken over de administratie en de verkiezing der zeven eerste diakenen voorstelden.

De fout zou ook kunnen schuilen bij de Synode, die zich in haar discussies niet op het peil weet te brengen van de principes en die laag bij den grond blijft door te spreken over personen en niet over ideeën ... in dat geval kan het publiek een stimulans zijn om gedachten te krijgen, en niet eenvoudigweg gepraat in de discussies.

Men spreekt ook nog over moeilijke tijden en tegenstanders Een vriend zei mij onlangs, dat „de moeilijke tijden“, waarover men ieder oogenblik en in betrekking tot alles spreekt, om als motief te dienen voor alle veranderingen die niet beantwoorden aan den Waldenzischen geest, niet het normale en ook niet het buitengewone in de geschiedenis der Waldenzische kerk zijn: zeer juist. Trouwens de Bijbel leert ons, dat als de kerk getrouw is, zij altijd moeilijke tijden zal hebben; wee de kerk, die den vrede wenscht, dat is alleen mogelijk, als zij zich aanpast aan de wereld, maar dan den Christus verdraagt. Maar wat we niet moeten doen, dat is den indruk wekken, dat wij iets te verbergen hebben voor onze tegenstanders. De discipelen van Jezus hebben niets te verbergen en niets te vreezen van hun tegenstanders: het enige wat zij moeten vreezen, dat is ontrouw te worden.

Den 12en September 1532 had het Waldenzische volk moeilijke oogenblikken te doorleven, toen het te Chauforan bijeen kwam voor de beroemde Synode; en het had veel tegenstanders, toch hield de Synode geen zittingen, die slechts voor enkele personen toegankelijk waren. Ik citeer de geschiedenis der Waldenzen van onzen Moderator professor Comba: „Behalve de predikanten, die allen aanwezig waren, kwamen de gemeenteleden in zoo grooten getale en van zoo heel ver bijeen, dat de indrukwekkende vergadering in de schaduw der kastanjeboomen moest bijeenkomen.“

Maar al ben ik voorstander der publieke zittingen der Synode, toch is er in het schrijven van den heer Göldi een gedachte, die onderstreept moet worden: „met het doel aan de parochianen de gelegenheid te geven deel te nemen aan de belangen van hun kerk, zou men van te voren in de kerkvergaderingen de punten van algemeen belang op de agenda van de Synode kunnen bespreken en op deze wijze de dikwijls waardevolle meningen van een eenvoudig gemeentelid krijgen.“

Zeer goed, mijnheer Göldi, dat is juist wat men vroeger deed als men de reglementen en de organisatie van onze kerk wilde wijzigen: de vergaderde parochianen werden geraadpleegd. Ik wensch, dat men zich dat zal herinneren in onze aanstaande synodale vergaderingen.

GUIDO RIVOIR.

Men ziet het: de schrijver citeert een uitspraak uit het boek van Prof. (Ernesto) Comba, den tegenwoordigen leider der Waldenzen. Zelf vermeldt hij, hoe in 1532 — ook in gevaarlijke tijden van grootten tegenstand — de leden der kerk meeleefden. Thans, in 1938, wordt door Prof. Comba in een andere richting gestuurd.

Het is jammer.

Intusschen, er is nog een ingezonden stuk geweigerd. Daarop komen we volgende week terug.

2) Opgenomen in een voorafgaand nummer van ons blad. K. S.

Drachten.

Dhr H. Algra schrijft in „Leeuwarder Kerkbode“ (classicaal):

Een paar eeuwen geleden werd een predikant uit Witmarsum door het Hof van Friesland onder handen genomen. Hij had zich erg misdragen en daarom